

JOHTAMISEN JUMALAINEN NÄYTELMÄ

KAI KAURELL

JOHTAMISEN JUMALAINEN NÄYTELMÄ

KAI KAURELL

JOHTAMISEN JUMALAINEN NÄYTELMÄ

MAHDOTTOMAN JOHDETTAVAN MUISTELMAT

© Kai Kaurell 2019

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

Kannen kuva: Pixabay

ISBN: 978-952-80-1856-8

Ensimmäinen painos

Kukaan ei hevin pitäne jotakin oppia totena vain siksi, että se tekee onnelliseksi, tai hyveelliseksi: ehkä paitsi herttaisia 'idealisteja', jotka haltioituvat hyvästä, todesta, kauniista ja uittavat lammikossaan sokin sokin kaikenlaista kirjavaa, kömpelöä ja hyvänluontoista haluttavaa.

- *Friedrich Nietzsche*

Sisällys

Prologi	9
Kerettiläisen credo.....	11
Saarnaaja, Sokrates ja muutos	18
Johtamiskirjallisuuden julistus	29
Pankkiirin taivas ja maa.....	42
Työelämän eksyneet lampaat	55
Johtamisen pahan tiedon puu.....	69
Moderni totemismi työelämässä	83
Kyykäärmeet liituroidoissa	96
Kentaurin kasvattamat johtajat	110
Työelämän apostolien teot.....	122
Vapauden valtakunta verkossa?	134
Taivaankannen läpi kasvanut ihminen.....	147
Epilogi.....	158
Pergamentit.....	161

Prologi

Steve Jobsista on hänen kuolemansa jälkeen tullut hierarkkisen johtamistavan paluun ikoni. Suuryhtiöitä pidetäänkin yhä selvemmin totalitaarisina rakenteina, joissa johtajat hallitsevat omistajien armosta mielensä mukaan ja joissa alempiarvoisilla on valtaa sekä vapauksia vain sen verran kuin ylempiarvoiset suvaitsevat heille antaa.

Kerran jo kuolleeksi julistettu kasarmikulttuuri ja komentajat palaavat entistä alastomampina takaisin. Kun tulosta tehdään tosissaan, yrityksen arvot kirjoitetaankin äkkiä taksin takapenkillä, johdon toimesta – eikä näitä ole paljon. Yritysvalmentajiksi kutsuttuja positiivisen ajattelun opimestareita tarvitaan tässä totalitaarisessa rakenteessa ennen muuta ihmiskasvoisuudella sokeroidun pintasilauksen antamiseen.

Steve Jobsin jo kuoltua monet kommentaattorit korostivat ihailuansa pahemmin peittelemättä hänen suoraviivaisuuttaan ja siekailemattomuuttaan sekä häikäilemättömyyttään. Työntekijät pelkäsivät mennä hänen kanssaan samaan hissiin, sillä huonolla tuulella ollessaan hän voi antaa potkut hetken mielijohteesta käytännössä kenelle tahansa.¹

Hän ei todellakaan ollut mallikelpoinen, muiden jäljiteltäväksi siistiin pakettiin viikattu johtaja taikka ihminen. Eri elämäkertojen mukaan hän oli pahimmillaan aivan kuin pahalaisen riivaama ja ajoi alaisensa jonnekin sekä epätoivon että raivon partaalle.²

Luovalla johtajalla luovassa toiminnassaan ei ollut aikaa taikka varaa kompromisseihin, eikä hyviin käytöstapoihin. Hänen karkeutensa ei ollut vain kyvyttömyyttä kätkeä omaa mielipidettään keskinkertaisuuksien edessä. Se oli täysin tietoista valmiutta ja jopa perverssiä intoa masentaa ihmisiä ja nöyryyttää heitä oman paremmuuden osoittamisella.

Tämän jalona tarkoituksena oli teoriassa toimia laadun mittatikkuna ympäristöissä, joissa kaikki eivät vielä olleet tottuneita erinomaisten suoritusten vaatimukseen. Huuto ja raivo herättävät näyttämisenhalun ja yhteishengen, jos näiden motiivina on aito intohimo itsensä ja muiden ylittämiseen.³

Johtajalla onkin aina oltava Januksen kasvot, jo Niccolo Machiavelli – tuo kaikkien konsulttien kruunaamaton kuningas – oivalsi aikoinansa.

Machiavelli muistuttaa meitä Medicien hallitsijasuvulle kirjoitetussa opas-kirjassaan *Ruhtinas* siitä, että maailmassa taistellaan aina kahdella tavalla: lakeihin taikka raakaan voimaan turvautuen.

Ensimmäinen tapa on ominainen ihmisille ja älkimmäinen eläimille. Koska ensimmäinen tapa ei kuitenkaan aina ole riittävä, myös ihmisen täytyy turvautua jälkimmäiseen. Ruhtinaiden pitää osata käyttää molempia.⁴

Machiavellin mukaan jo muinaiset runoilijat opettivat, että Akhilleus sekä monet muutkin entisaikojen ruhtinaista uskottiin kentauri Kheironin kasvatettaviksi taikka ruokittaviksi. Koska oppimestari oli puoliksi eläin ja puoliksi ihminen, myös oppilaasta oli tuleva puoliksi eläin ja puoliksi ihminen. Elämistä ruhtinaan tulee valita esikuvikseen sekä kettu että leijona, joista toinen osaa välttää ansat ja toinen pelottaa sudet pois.

Tällaiset ominaisuudet on kuitenkin osattava verhota hyvin; ruhtinaan tulee osata olla suuri näyttelijä ja teeskentelijä. Ruhtinaan on osattava näytellä armeliasta, uskollista, lempeää, vilpittöntä tai hurskasta. Hänen tulee kuitenkin aina olla siinä määrin itsensä herra, että hän osaa ja voi menetellä myös juuri päinvastoin.

Silti ruhtinaan tulee tarkkaan varoa, että hänen suustansa ei koskaan lipsahda lausahdusta, joka ei siis olisi edellä mainittujen hyveiden kyllästämä. Ruhtinaan on aina kuulostettava tai näytettävä siltä kuin hän olisi itse armeliasuus, uskollisuus, lempeys, vilpittömyys ja vanhurskaus.

Ihmiset arvostelevat asioita enemmän silmiensä kuin kokemustensa kautta. Jokainen näkee, miltä ruhtinas näyttää, mutta vain harvat tuntevat hänen todelliset kasvonsa, eivätkä edes nämä uskalla uhmata enemmistön mielipidettä. Muiden ihmisten tai jopa tuomioistuinten yläpuolella olevan ruhtinaan tekoja mitataan päivien päätteeksi vain tulosten mukaan; hänen on vain toimittava voitollisesti ja säilytettävä asemansa.

Voitonpäivänä kaikki hänen käyttämänsä keinot saavat kiitoksen ja kunnioituksen, sillä rahvas kiinnittää huomionsa lähinnä lopputulokseen ja ulkokuoreen, eikä maailmassa ole mitään muuta kuin pelkkää rahvasta.

Näin sanaili siis Niccolo Machiavelli. Jollakin myöhempien aikojen johtamistutkijalla juolahti mieleen vertailla johtajan työtä näyttelijän työhön. Eroja ei löytynyt kovinkaan paljon. Lattiatasolta tai lasikuutioista katsottuna johtaminen onkin aina yhä ja samaa tarokkijohtamista sekä suurta teatteria.⁵

Hierarkia hallintoperiaatteena ja johtamistyylinä on palaamassa. Tämä väite on vastakkainen johtamiskirjallisuuden valtavirralle, joka puhuu epäjohtamisesta ja yhä vapaammista organisaatioista.

Alan kirjallisuuden paradoksi on sen tapa hyökätä johtajaa vastaan. Eräskin pääjohtaja repi pyramidinsa rikki jo 1980-luvulla kirjassaan.

Se on yhä pystyssä, mutta unelma on tärkeämpi kuin todellisuus.

Johtamistyötä onkin todellisuuden luominen – ei sen kuvaaminen.

Joku vertaili johtajan ja näyttelijän työtä, eikä eroja juuri löytynyt. Lasikuutioista katsottuna johtaminen on tarokkijohtamista ja teatteria. Sen sokerikuorrutteenä käytetyt käsitteet ja muotiopit vain vaihtuvat.

Kirjoittaja on akateemisten opintojensa jälkeen seurannut aihepiiriä käytännössä koko työuransa useissa eri rooleissa: opettajana, tutkijana, virkamiehenä, asiantuntijana ja esimiehenä. Tittleitä tärkeämpää kirjoittajalle on kerettiläinen mielenlaatu.

